

4. Цивільний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар: Вид. 2-ге, перероб. та доп. / за заг. ред. д.ю.н., професора, академіка Академії наук вищої школи України М.М. Ясинка. Київ: Алерта, 2020. 810 с.

Парфьонов Георгій Володимирович

аспірант кафедри цивільного процесу

Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник:

Андронов Ігор Володимирович

доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного процесу

Національного університету «Одеська юридична академія»

ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Виконання рішення суду є невід'ємною частиною права особи на справедливий судовий розгляд. Судові рішення є обов'язковими до виконання на всій території України.

Виконання судового рішення є важливою складовою механізму захисту права, тому що це завершальний етап судового провадження і без примусового виконання судові рішення були б суто декларативними.

Законодавче визначення виконавчого провадження міститься у Законі України «Про виконавче провадження», де вказано, що виконавче провадження як завершальна стадія судового провадження та примусове виконання рішень інших органів – це сукупність дій органів і посадових осіб, визначених у Законі, що спрямовані на примусове виконання рішень судів та інших органів, які провадяться на підставах, в межах повноважень та у спосіб, визначених Законом, іншими нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до Закону та інших законів, а також рішеннями, що відповідно до Закону підлягають примусовому виконанню [1].

Для того щоб правосуддя здійснювалось і не зупинявся процес виконання рішень, навіть під час оголошеного воєнного стану потрібно, щоб суди та органи примусового виконання продовжували свою роботу. Тому було розроблено де які зміни і нововведення до законодавства про виконавче провадження.

Під час дії воєнного стану, введеного відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [5], відбулись наступні зміни у сфері примусового виконання рішень. Так, 25.08.2022 набрав чинності Закон України № 2455-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо діяльності приватних виконавців та примусового виконання судових рішень, рішень інших органів (посадових осіб) у період дії воєнного стану»

Законодавчі положення у розділі виконання судових рішень містять наступні новели:

- є сприятливими для боржників, ставлять їх у відносно вигідне становище по відношенню до стягувачів;
- зменшують можливості виконавців відносно стягнення заборгованості з певної категорії боржників;
- встановлюють заборону виконання виконавцями виконавчих написів нотаріуса[4];
- забороняють відкриття виконавчих проваджень на тимчасово окупованих територіях[3];
- вносять зміни до порядку отримання статусу, діяльності, оскарження дій та притягнення до відповідальності приватних виконавців.

Як ми бачимо, процес виконання рішень під час воєнного стану не зупинився, а лише зазнав змін.

Щодо примусового виконання рішень в цивільних справах, то в них теж з'явилися певні особливості.

Пункт 10.2 розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» вищезазначеного Закону, відповідно до якого тимчасово, на період до припинення або скасування воєнного стану на території України:

- фізичні особи можуть здійснювати видаткові операції з рахунків, на кошти яких накладено арешт органами державної виконавчої служби, приватними виконавцями, без урахування такого арешту за умови, якщо сума стягнення за виконавчим документом не перевищує 100 тисяч гривень;

- юридичні особи-боржники можуть здійснювати видаткові операції з рахунків, на кошти яких накладено арешт органами державної виконавчої служби, приватними виконавцями, виключно для виплати заробітної плати в розмірі не більше п'яти мінімальних розмірів заробітної плати в місяць на одного працівника такої юридичної особи, а також сплати податків, зборів та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

- припиняється звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інший дохід боржника (крім рішень про стягнення аліментів та рішень, боржниками за якими є громадяни російської федерації);

- визначені цим Законом строки перериваються та встановлюються з дня припинення або скасування воєнного стану;

- зупиняється дія постанов державних виконавців про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та холодною зброєю, пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, спорядженими гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії [2].

Законодавець потурбувався і про осіб, які перебувають на окупованій території, тому передбачив список рішень, за якими зупине невиконання під час воєнного стану.

Потрібно чітко, належним чином захистити підприємства, що працюють на оборону нашої країни, а також громадян, які знаходяться у скрутному становищі.

Зупиняється у період дії воєнного стану вчинення виконавчих дій у виконавчих провадженнях з виконання:

- рішень (крім рішень за позовами фізичних осіб про стягнення заробітної плати, грошового забезпечення військовослужбовців), боржниками за якими є підприємства оборонно-промислового комплексу, визначенім порядку,

встановленому Кабінетом Міністрів України, органи військового управління, з'єднання, військові частини, вищі військові навчальні заклади, військові навчальні підрозділи закладів вищої освіти, установи та організації, які входять до складу Збройних Сил України;

– рішень про стягнення з фізичної особи заборгованості за житлово-комунальні послуги в територіальних громадах, розташованих у районах проведення воєнних (бойових) дій, або які перебувають чи перебували у тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні) відповідно до переліку, затвердженого наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України, або якщо стягнення за житлово-комунальні послуги здійснюється щодо нерухомого майна, яке є місцем постійного проживання такої фізичної особи і було знищено або пошкоджено внаслідок воєнних (бойових) дій (абзац дванадцятий пункту 10.2 розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону).

Як підсумок можна зазначити, що виконання рішень здійснюється і в умовах воєнного стану, у цілому процедура залишилася незмінною. Законодавець передбачив певні пільги для підприємств, а також громадян, які знаходяться у непростому становищі. Судова і виконавча гілки влади працюють за для захисту законних прав і інтересів громадян.

Список використаних джерел:

1. Про виконавче провадження: Закон України від 2 червня 2016 року № 1404-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2016. № 30. Ст. 542.
2. Про внесення змін до деяких законів України щодо діяльності приватних виконавців та примусового виконання судових рішень, рішень інших органів (посадових осіб) у період дії воєнного стану: Закон України від 27 липня 2022 року № 2455-IX. *Офіційний вісник України*. 2022. № 68. Ст. 4061
3. Гайченко А. Стягнути борг під час війни можливо, навіть якщо місцевиконання – тимчасово окупована територія. URL:

https://lb.ua/blog/andrii_gaichenko/522944_styagnuti_borg_pid_chas_viyni_mozhlivo.html.

4. Порядок та організація примусового виконання рішень судів та інших органів у період воєнного стану.

5. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 28. Ст. 250

Петренко Наталія Дмитрівна

аспірантка кафедри цивільного процесу

Національного університету «Одеська юридична академія»,

суддя Господарського суду Одеської області

Науковий керівник:

Голубєва Неллі Юріївна

доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного процесу

Національного університету «Одеська юридична академія»

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ШТРАФУ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ США

Федеральне процесуальне законодавство США передбачає регламентацію процесу доказування, відповідно до якого кожен учасник (адвокат або сторона, яку не представляють) подаючи будь-яке клопотання чи інший документ, засвідчує, що, наведена інформація є обґрунтованою за таких обставин: 1) вони не подані з будь-якою неналежною метою, наприклад для судового переслідування, спричинення непотрібного затягуванні судового розгляду або безпідставного збільшення витрат на судовий розгляд; 2) претензії, заперечення та інші правові суперечки виправдані чинним законодавством або необґрунтованим аргументом щодо розширення, зміни чи скасування чинного законодавства чи встановлення нового законодавства; 3) фактичні твердження мають доказову підтримку або, якщо це спеціально визначено, або ймовірно в подальшому матимуть доказову